MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018
aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

nimi: Mittetulundusühing Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik

registrikood: 80341465

tänava/talu nimi, maja ja korteri number: Telliskivi tn 60a/3
linn: Tallinn
maakond: Harju maakond
postisihtnumber: 10412

e-posti aadress: info@sev.ee
veebilehe aadress: www.sev.ee

Sisukord

Tegevusaruanne **3**

Raamatupidamise aastaaruanne **19**

Bilanss **19**

Tulemiaruanne **20**

Rahavoogude aruanne **21**

Netovara muutuste aruanne **22**

Raamatupidamise aastaaruande lisad **23**

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted **23**

Lisa 2 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused **24**

Lisa 3 Tööjõukulud **24**

Lisa 4 Seotud osapooled **25**

Aruande allkirjad **26**

Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik

Tegevusaruanne 2018

Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik (SEV) on avalikes huvides tegutsev mittetulundusühing, mille põhikirjalisteks eesmärkideks on sotsiaalsete ettevõtete arvu, suutlikkuse ja ühiskondliku mõju suurendamine Eestis ning sotsiaalse ettevõtluse väärtustamine tegevusvaldkonnana.

SEVil on kolm üksteist täiendavat ja toetavat suunda:

1. liikmesorganisatsioonina: informeerides ja inspireerides liikmeid, luues ja vahendades koostööd, pakkudes koolitusi ja konsultatsioone, nõustades ühiskondliku mõju hindamise teemadel. SEVi liikmed on 51 sotsiaalset ettevõtet (seisuga detsember 2018). Kõik SEVi liikmed on andnud allkirja liikmeavaldusele, millega tõendavad sisulist tegutsemist avalikes huvides.

2. huvikaitseorganisatsioonina: esindades liikmete ja avalikke teenuseid pakkuvate vabaühenduste ühishuve, tehes koostööd seni peamiselt avaliku sektoriga tervikliku tugisüsteemi loomisel sotsiaalsetele ettevõtetele.

3. valdkonna arendaja ja kõneisikuna: toetades haridustegevust ja uuringuid, osaledes rahvusvahelises koostöös, informeerides avalikkust sotsiaalsest ettevõtlusest.

Sissejuhatav märkus - oleme tänulikud kõigile toetajatele, kaasamõtlejatele ning teistele partneritele. Koos teiega liigume olukorra poole, kus iga ettevõte panustab otseselt inimeste heaolusse ja keskkonnakaitsesse.

Meie tegevused lähtuvad arengusuundadest 2017-2020, mis kiideti liikmete poolt heaks üldkoosolekul maikuus 2017. Kompaktsuse huvides pole järgnev tegevuste ja tulemuste loetelu ammendav.

Teemade loetelu

1. Sotsiaalse ettevõtluse järelkasv ja kommunikatsioon 4
2. Sotsiaalsete ettevõtete arengu toetamine 10
3. Sotsiaalse ettevõtluse huvikaitse 13
4. SEVi kui organisatsiooni areng 16

1. Sotsiaalse ettevõtluse järelkasv ja kommunikatsioon

Sihtrühmadest oli 2018. aastal kõige rohkem positiivseid arenguid noorte kui potentsiaalsete homse päeva sotsiaalse ettevõtluse eestvedajate (ja tulevaste teadlike tarbijate) suunal.

- Veebruaris 2018 sai valmis noorte sotsiaalse ettevõtluse valdkonna arengustrateegia, mille töötasime välja koos Eesti Noorsootöö Keskusega (ENTK). Selle strateegia tegevuskava raames viisime aasta jooksul järjepidevalt läbi ühiseid tegevusi, sh regulaarsed võrgustikukohtumised noorte ettevõtlikkuse arendamise osapooltega. Mitmetest strateegia elluviimise tulemustest on tegevusaruande järgmistes punktides ka juttu. Sealjuures pole strateegia ellu viimiseks eraldi eelarvet, st nii SEV kui ENTK on tegevuste teostamiseks vahendeid eraldi hankinud, sh SEVi puhul osaliselt kasutanud näiteks Siseministeeriumi strateegilise partnerluse eelarvet. Strateegia väljatöötamine toimus osapooli kaasaval moel. Kaasamine oli sisuline, millest annab tõestust mitmete koostööpunktide tekkimine oluliste osapooltega (vt järgmine punkt).
- Näiteks Junior Achievement Eesti (JA Eesti) oli nõus meid kaasama gümnaasiumi uue majandusõpiku sotsiaalse ettevõtluse sektsiooni koostamisse. Uus majandusõpik ilmus sügisel 2018 ja selles sisaldub Jaan Apsi poolt kirjutatud plokk sotsiaalsest ettevõtlusest, sh lihtne visuaal sotsiaalse ettevõtluse ja vastutustundliku ettevõtluse eristamiseks. Sotsiaalne ettevõtlus oli ka 3. jaanuaril 2019 toimunud ettevõtlusõpetajate talvekooli peateemaks, kus 60 õpetajat koolitas Jaan Aps. Veebruaris 2018 andsime JA Eesti suurimal õpilasfirmade laadal välja sotsiaalse ettevõtluse eriauhinna, mis muutub traditsiooniks, st käesoleva aruande esitamise seisuga on kokkulepe olemas ka 2019. aasta laadaks.

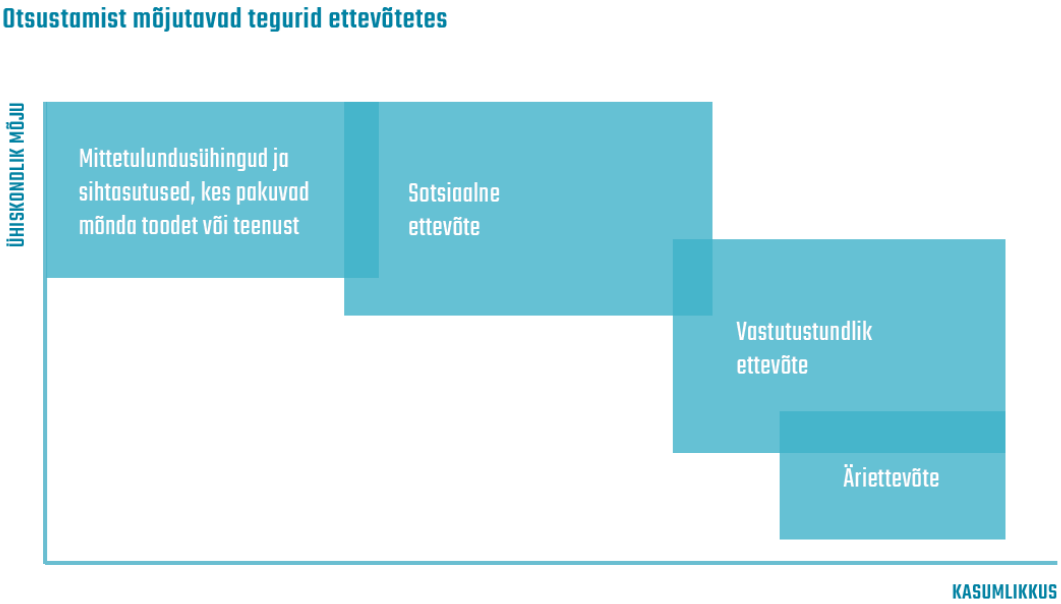

Illustratsioon gümnaasiumi uuest majandusõpikust (Junior Achievement Eesti 2018, lk 94)

- Aastatel 2016-2018 toetasime Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi poolt sotsiaalse ettevõtluse ingliskeelse magistriprogrammi käivitamist. Programm avati edukalt sügisel 2018. Esimeses lennus on tudengid Bangladeshist, Ghanast, Gruusiast, Indiast, Nigeeriast, Pakistanist, Sri Lankalt, Taivanilt, Türgist, Venemaalt ja muidugi ka Eestist. Nendest paljude sotsiaalse ettevõtluse ideed ja algatused on seotud oma koduriigi, aga mitmete puhul juba ka Eestiga. Programmi alusaine töötas välja ja õpetas sügissemestril SEVi eestvedaja Jaan Aps. Ta esitati tudengite poolt ka üheks aasta õppejõu 2018 kandidaadiks.

TLÜ ühiskonnateaduste instituudi sotsiaalse ettevõtluse magistriprogrammi 1. lend

- Koos Eesti Noorsootöö Keskusega (ENTK) uuendasime talvel 2018 noortele mõeldud sotsiaalset ettevõtluse materjale osana noorteinfo vahendamise uuendamisest ENTK poolt portaalis Teeviit, nt sektsioonid „Kuidas olla maailmamuutja?“ ja „Sotsiaalsete ettevõtete asutajatel on unistus muuta maailmas midagi paremaks“. Koostöös ENTK-ga valmisid ka esmakordselt eestikeelsed just noorte sihtrühmale mõeldud ja professionaalselt teostatud sotsiaalse ettevõtluse teemalised videod: „Mis on sotsiaalne ettevõtlus?“, Festera kogemuslugu“ ja „Kuidas alustada sotsiaalse ettevõttega?“.
- Koostöös noortemalevatega viisime suvel 2018 läbi esmakordsed sotsiaalse ettevõtluse moodulid noortemalevate osalejatele kahes paikkonnas – Rae vallas ja Jõelähtme vallas. Lühikokkuvõte noortemalevatest koos tagasisidega on esitatud Eesti Noorsootöö Keskuse uudiste rubriigis pealkirjaga „Malevlaste tööpäevi rikastas sotsiaalne ettevõtlus“. Koostöö malevatega oli meie jaoks arendav kogemus, sest saime võimaluse töötada tavapärasest noorema sihtrühmaga. Lisaks läks meie kohta positiivne sõna noorsootöö valdkonnas liikvele, millele järgnesid sügisel veel mitmed koolitusvõimalused just väljaspool Tallinnat.

Hetk Rae valla noortemaleva sotsiaalse ettevõtluse mooduli läbiviimisest

- Briti Nõukogu rahastusel jätkasime eesti ja vene keelt kõnelevatele gümnaasiuminoortele mõeldud programmi „Changemakers´ Academy“ elluviimist. Teisel hooajal oli selle põhiprogrammis 60 osalejat (184 kandidaati).

Põhja-Eesti Pimedate Ühinguga töötanud üks kahest Changemakers Academy võidutiimist

- Kahenädalase kandideerimisperioodi jooksul vestlesime enam kui 1600 noorega ning läbi sotsiaalmeedia jõudsime enam kui 2000 gümnasistini. Välja valitud osalejaid oli erinevatest kohtadest üle Eesti, alates Leisist kuni Narvani.

- Programmis osalenud 14.-19-aastased õpilased hindasid meie programmi 8,9 punktiga 10st ning lõid üheskoos üle 86 000 euro rahasse arvestavat väärtust (arvestatud noorte poolt panustatud tundide arvu ja meediakanalite reklaamhindade põhjal).
- Saime kajastust nii Ringvaates (alates 07:02), ETV+ Terevisioonis (video maha võetud), Aktuaalses Kaameras, Tallinna Televisioonis, Raadio 2's, Postimehes, kohalikes ajalehtedes ning piirkondlikkes väljaannetes. Populaarseim Changemakers Academy sotsiaalmeediapostitus jõudis üle 68 000 inimeseni.
- Koos Põhja-Eesti Pimedate Ühinguga töötanud võidutiimi kogemuslugu asub siin lingil.

- Changemakers Summer Program toimus sel aastal esimest korda kaheosalisena: Changemakers Start-Up Program 16.-17. juuni, Changemakers Summer Academy 7.-11. august. Changemakers Summer Program on kaheosaline ettevõtlikkuse arendamise programm 14-19aastastele noortele, mis annab neile võimaluse end sotsiaalses ettevõtluses proovile panna. Kaasame nii eesti kui vene keelt kõnelevaid noori ning kombineerime oma tegevusi Arvamusfestivali sündmustega.
  - Changemakers Star-Up Programmist võttis osa 37, kellest 10 rääkis vene keelt emakeelena, ja Changemakers Summer Academyst 18 noort, kellest 6 rääkis vene keelt emakeelena.
  - Tagasiside põhjal soovitaks kümne palli skaalal keskmiselt 9.47 pallise tõenäosusega osaleja antud programme oma tuttavale. 81% osalejatest tõi välja, et võtavad programmist kaasa arenenud suhtlusoskuse, sest koostööd teiste noortega ning ka teist emakeelt kõnelevate noortega oli palju. 88% Changemakers Summer Academy osalejatest tundis, et programmil oli hea mõju nende analüüsioskuse arendamisele. Kuna programmi üks eesmärke oli ka tutvustada ning õpetada sotsiaalset ettevõtlust, siis tagasisideküsitlusest selgus, et lausa 94% osalejatest tundis ka selles ettevõtlusvaldkonnas targemaks saamist.
- Kevadel 2018 kulmineerus 2017. aasta sügisel alanud SEB Eesti ja Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustiku koostöö esimene hooaeg seoses sotsiaalse ettevõtluse eriauhinna välja andmisega Eesti suurimal ettevõtluskonkursil Ajujaht.

Hetk sotsiaalse ettevõtluse eriauhinna kätta andmisest SEB ja SEVi esindajate poolt

- Parimaks sotsiaalseks ettevõtteks valisime rollimängul põhineva rakenduse Triumf Health, mis aitab lastel võidelda krooniliste haigustega, pakkudes neile psühholoogilist tuge. Tegemist leidliku lahendusega, mis rakendab nutitehnoloogia ja rahvusvahelise ärimudeli laste heaolu teenistusse.
- Koostöös SEB Eestiga jätkus ka sügisel 2018. Ajujahile novembri alguseks ideede esitajate jaoks oli sotsiaalne ettevõtlus populaarsuselt lausa teine kategooria! Esitatud ideede esikolmik jagunes valdkonniti nimelt järgmiselt: info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogiad (IKT) 99 ideed, sotsiaalne ettevõtlus 46 ideed, tööstus ja disain 40 ideed.

- 2018. aastal sai koostöös KÜSKiga alguse strateegiline kommunikatsioonialane koostöö Maakondlike arenduskeskuste (MAK) MTÜ konsultantidega, mis loodetavasti jätkub ka 2019. aastal. Koostöö vahetud tulemused olid alljärgnevad:
  - kaardistatud on sotsiaalse ettevõtlusega tegelejate näited kõigis maakondades;
  - sama faili esimesel töölehel on esitatud mitteakadeemiline analüüs maakondlike näidete tegevusvaldkondade ja tulumudelite kohta;
  - näidete ja nende analüüsi baasil koostasime koostöös Vabaühenduste Liiduga artikli Hea Kodaniku ajakirja kestvusteemalisse talvenumbrisse, sellest pool tekst ja pool Eesti kaart koos ühe hea näitega igast maakonnast (täistekst ja visuaal ka SEVi veebis);

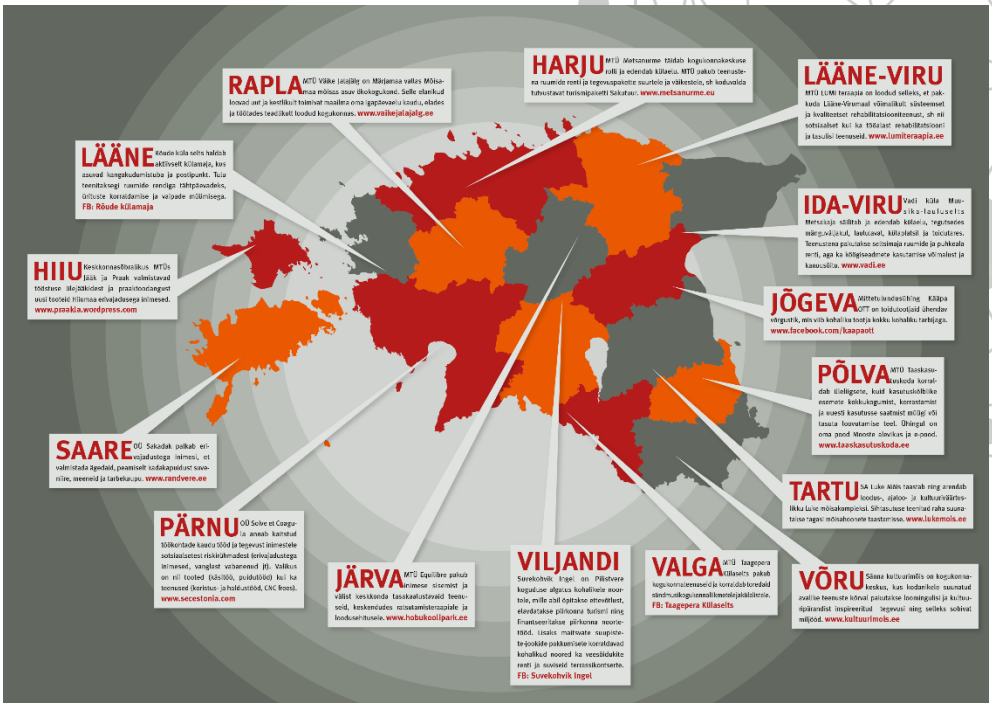

Kaart sotsiaalse ettevõtluse näidetega igast Eesti maakonnast

- koostasime ka lühikese spikri kohaliku tasandi sotsiaalsest ettevõtlusest MAKide konsultantidele, mille abil ilmusid artiklid näiteks Järva Teatajas, Saarte Hääles, Põlvamaa portaalis, ajalehes Vooremaa (Jõgevamaa) ja Tartu Ärinõuandla veebilehel (sh kommenteeris SEVi tiim kõikide nimetatud artiklite mustandeid);
- mitmetes maakondades toimus MAKidega ühiseid sündmuseid nagu Järvamaa ettevõtlusnädala sotsiaalse ettevõtluse päev, loeng Tartu ettevõtlusnädalal ja kõige ambitsioonikama koostöötegevusena osalus Võrumaa loometalgute „Vunki Mano!“ ettevalmistuses ning selle sündmuse modereerimine. Loometalgute eesmärgiks oli anda tuult tiibadesse kohalikku elu paremaks muutvate algatuste elluviimisele, sh kohaliku mahetoidu jõudmine lasteaedadesse-koolidesse ja dementsuse diagnoosiga inimeste lähedaste toetamine.
- muu kommunikatsioon, nt Hiiumaa Arenduskeskuse juhataja nõustamine, keda ja millistel tingimustel tunnustada aasta sotsiaalse ettevõtlusega tegelejana.

- Rahvusvahelise kogemuse jagamise näide: juunis 2018 oli SEVil külas belglaste delegatsioon, et uurida Eesti kogemust vähemate võimaluste inimeste töötamise toetamisel. Viisime nad kokku laia osapoolte ringiga: Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus, Telliskivi 15, Hea Hoog SA, ISS Eesti AS, Eesti Töötukassa ja Merimetsa Tugikeskus, Tallinna Tugikeskus Juks.
- Lisaks üks SEVi kommunikatsioonitegevuse näide seoses avalike teenuste osutamise kogemuste jagamisega. 2018. aasta alguses sai ka üleriigilises meedias tähelepanu juhtum, kus Pärnu linn loobus uuest aastast abivajavatele lastele päevakeskuse ja turvakodu teenuse ostmisest, vaid hakkas seda neile hoopis ise pakkuma. Linnavalitsuse varasemate hangete võitja ja lapsi kuni 2017. aasta lõpuni aidanud Pärnu Shalomi

abikeskuse märkimisväärseid (sh KÜSKi) investeeringuid saanud maja jäi aga tühjaks. Nähes seda strateegilise juhtumina, intervjueerisime juhtumi osapooli ja avaldasime juhtumi kirjelduse koos omapoolsete soovitustega eraldi artiklina „Mida on omavalitsustel ja sotsiaalsetel ettevõtetel õppida Pärnu laste päevakeskuse juhtumist?“

2. Sotsiaalsete ettevõtete arengu toetamine

- Panime rõhku sotsiaalsete ettevõtete turundusvõimekuse tõstmisele eri sihtrühmade suunal.

Esimene sotsiaalsete ettevõtete turunduse käsiraamat „Kuidas saada ärihundiks?“ autoritega

- Jätkasime KÜSKi toetusel käivitatud arenguprogrammi kolme eri valdkonna sotsiaalsete ettevõtete ja omatulu teenivate vabaühenduste turunduse ja müügi toetamiseks. Programmi kogemuse põhjal avaldasime käsiraamatu „Kuidas saada ärihundiks? Aktiivse turunduse ja müügi nipid“. Tegemist on ainsa turunduse ja müügi käsiraamatuga Eestis, mis on suunatud just sotsiaalsetele ettevõtetele ja omatulu teenida soovivatele vabaühendustele, võttes arvesse niiöelda algajate taset ning arvestades sellega, et taolised organisatsioonid on reeglina väikesed. Novembris korraldasime koos raamatu esitlusega ka sotsiaalse ettevõtluse sügiskonverentsi „Ärihundist ärilõviks“, mille fookus oli samuti turundusel ning kus osalesid mitmed esinejad Suurbritanniast.
- Kevadel 2018 testisid Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi kommunikatsioonijuhtimise õppekava magistrandid oma strateegiapraktika raames sotsiaalse ettevõtte märgist. Praktikaaruande koolipoolseks hindeks kujunes „A“.

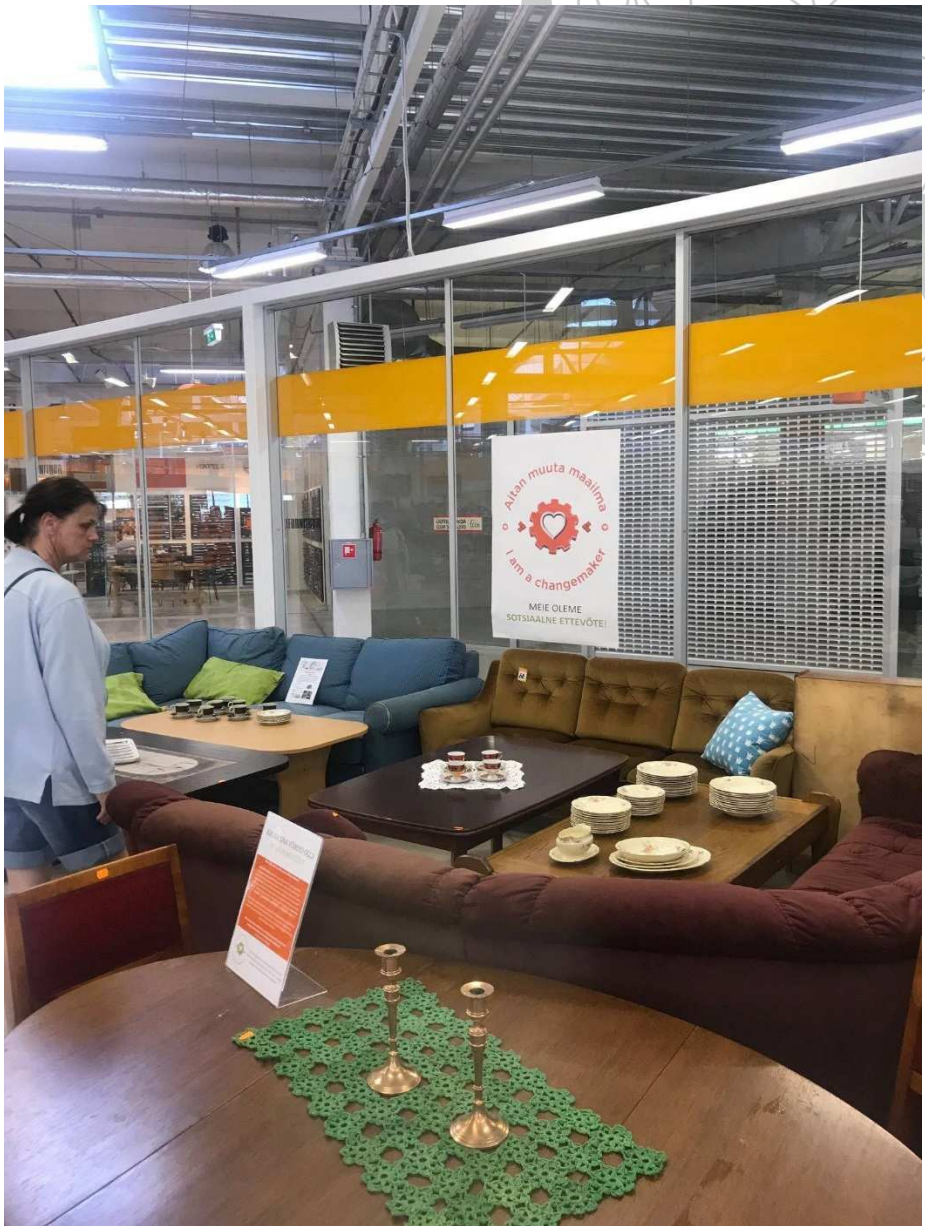

Sotsiaalse ettevõtte märgise testimine Sõbralt Sõbrale Tartu esinduskaupluses

Olulise osa arenguvõimekuse ploki tegevusi teostasime koostöös 2016. aasta lõpus SEVi alt eraldi organisatsiooniks kasvanud Sotsiaalse Innovatsiooni Laboriga (Si-Lab), aidates vastavate tegevuste ettevalmistust ja läbiviimist Siseministeeriumi strateegilise partnerluse eelarvest kaasfinantseerida.

- Kõige olulisemana esitasime koos Si-Labiga koostöös pakkumise Rahandusministeeriumi poolt Riigi Tugiteenuste Keskuse kaudu korraldatud riigihanke konkursil „Avalike teenuste osutamine omavalitsuste ja kodanikuühenduste koostöös“, mille eesmärgiks on koolitada ligi 100 inimest ja nõustada ca 10 teenuse väljatöötamist ning delegeerimist. Samuti tuleb koostada avalike teenuste delegeerimisest kompaktne juhendmaterjal. Meie pakkumine osutuski edukaks. Hange peab olema teostatud juba 2019. aasta jooksul.

Teised SEVi poolt kaasfinantseeritud Si-Labi tegevused olid järgnevad.

- I-II poolaasta: Si-Lab valmistas ette ja esitas Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile pakkumise sotsiaalse ettevõtluse koosloome arenguprogrammi läbiviimiseks, mis viidi ka edukalt lõpule.
- I - II poolaasta: Si-Lab viis läbi Tallinna Linna Spordi- ja Noorsootöö ameti tellimusel Tallinna noortekeskuste disainiprogrammi, mille eesmärk oli disainida avatud noorsootöö teenuseid ja õpetada noorsootöötajaid teenusedisaini tööriistu kasutama. Programmis osales 10 Tallinna noortekeskust ja kokku viidi läbi 9 teenusedisaini töötuba.
- I - II poolaasta: Si-Lab aitas Rakvere Kolmainu kogudusel disainida kaitstud töö teenust ja sotsiaalse ettevõtluse tegevusmudelit ning edukalt läbi viia Hooandja kampaaniat, kus koguti Kogukonnamaja puutöötoa sisustamiseks 5000.- eurot. Tänaseks Rakvere Kogukonnamajas teenusel umbes kümme vähenenud töövõimega klienti ja ollakse avatud kolmel päeval nädalas. Teenuse pakkumises osaleb viis vabatahtlikku ja osaliselt toetab teenust Rakvere linn.
- I-II poolaasta: Si-Lab aitas Eesti Erinoorsootöö Ühingul disainida sotsiaalse ettevõtluse mudelit ja teenust „Siiditee“ erivajadustega noortele.
- II poolaasta: Si-Lab esitas koostöös innovatsioonibüroo Designminds OÜ ja MTÜ Pagulasabiga Siseministeeriumile projektitaotluse kultuuriasutuste teenusedisaini programmi läbiviimiseks, mille eesmärk on aidata kultuuriasutustel kaasata kolmandate riikide kodanikke. Taotlus tunnistati konkursil paremaks ja projekti tegevustega alustati 2018. aasta novembris, projekt lõppeb 2020. aasta kevadel.

2018. aasta esimesel poolaastal viis Si-Lab läbi:

- üheksa sotsiaalse innovatsiooni ja koosloome koolitust Tallinna linna noortekeskustele, kus osales kokku ligi 30 ametnikku,
- kolm sotsiaalse innovatsiooni koolitust vabaühendustele (Rakvere Kogukonnamaja, MTÜ Seltsiks Sinule, Eesti Erinoorsootöö Ühing Noor),
- kaks disainmõtlemise koolitust Tallinna Linna Ülikooli töötajatele/õppejõududele,
- kahepäevane koosloome koolitus SA Hea Hoog töötajatele,
- lisaks koolitustele viidi koosloomejuhtide koolitusprogrammi raames 2018. aasta talve-kevadel läbi 11 *action learning* rühmakohtumist, kus osales kokku neljateistkümne vabaühenduse esindajat.

Lisaks sai valmis Maailmamuutjad.ee uuendatud keskkond. Iga praegune liituja saab arvestada kirjutamismentori toega, kes kommenteerib raporti mustandeid niikaua, kuni üheskoos vajalik kvaliteet saavutatud. Keskkonnas tehniliste vigade leidmisel reageerime samuti koheselt, need lähevad praegu garantii alla. Edaspidi hakkab SEVi senine eestvedaja Jaan Aps keskkonnaga seotud tegevusi subsideerima oma ettevõtte müügitulust. See rahastusmudel juba toimis aastatel 2015-2016, kui esmase IT investeeringu katsid Siseministeerium ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital, aga tööaeg tuli Jaani ettevõtte Stories For Impact palgalistelt töötajatelt. Taoline rahastusmudel ei mõjuta tulevikus keskkonna tasuta kättesaadavust Eesti vabaühendustele.

3. Sotsiaalse ettevõtluse huvikaitse

Järgnevalt anname ülevaate SEVi panusest valdkonna huvikaitsesse nii Eesti kui Euroopa tasandil, mille lõppeesmärgiks on olnud kujundada otsuseid ja meetmeid sotsiaalsete ettevõtete ja avalikke teenuseid pakkuvate vabaühenduste toetuseks. Sealjuures on SEV 2018. aasta jooksul osalenud järgmiste koostöökogude tegevuses:

- Euroopa Komisjoni sotsiaalse ettevõtluse ekspertide töörühm GECES (2015-2018 ja 2018+),
- Heaolu arengukava 2016-2023 juhtkomitee (2016-2023),
- Justiitsministeeriumi ühinguõiguse revisjoni komisjon (2016-2020),
- Riigikantselei juures asuv Eesti pikaajalise säästva arengu komisjon (2017-2021),
- Valitsuse majandusarengu komisjoni ekspertkogu (2017+),
- Kodanikuühiskonna programmi 2021-2030 koostamise juhtkomitee (2018-2020).

Järgnevalt anname ülevaate olulisematest arengutest 2018. aasta jooksul.

- Sügisest 2015 suveni 2018 kestnud mandaadiga esindas SEV Euroopa Liidu suunal Eestit Euroopa Komisjoni sotsiaalse ettevõtluse ekspertide töörühmas GECES eesmärgiga anda sisendit Euroopa Komisjoni valdkondliku poliitikakujundamise jaoks. Tol perioodil osales SEVi esindaja GECESi kohtumistel ja andis aktiivselt sisendit töörühma lõppraportisse. See dokument võtab senisest paremini arvesse väikse ja keskmise suurusega Euroopa Liidu liikmesriikide vajadusi seoses sotsiaalsete ettevõtete sektori arendamisega. 2018. aastal kuulutati välja konkurss GECESi koosseisu uuendamiseks. 2015. aastal olid Eesti ministeeriumid jätnud kasutamata võimaluse sinna oma esindaja määramiseks. Nüüd levitasime aktiivselt kutset Eesti ministeeriumide seas, et sel korral võimalus kindlasti kasutatud saaks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Sotsiaalministeerium suunasid võimaluse Siseministeeriumile, kes on KODARa kaudu sotsiaalse ettevõtluse ja sellega seonduvate teemade kõige strateegilisem arendaja Eestis. Sügisest 2018 ongi Siseministeerum GECESis esindatud (Kersti Ringmets), teise liikmena on kirjas SEV kui Siseministeeriumi vastava valdkonna strateegilise partneri esindaja. Jaan Aps kandideeris sügisel 2018 ka GECESi sotsiaalsete investeeringute alamtöörühma liikmeks. Kandideerimine oli edukas ja detsembrist 2018 on selles uue perioodi ehk olulisimas GECESi alamtöörühmas Eesti esindaja olemas. GECESis osalemine on Eesti jaoks veelgi tähtsam kui eelmisel perioodil, sest nüüd keskendutakse laiemapõhjalise analüüsi asemel eelmise perioodi jooksul välja töötatud soovituste elluviimisele, sealhulgas töötatakse välja ja piloteeritakse uusi meetmeid, mille asjakohasuse ja osalusvõimaluste jälgimine on väga oluline. Esindatus GECESis aitab lisaks sisendi andmisele, arengutega kursis olemisele ja info ära kasutamisele võimaluse ka Eesti osapoolte kaasamiseks (nt Sotsiaalministeerium & ESF+; Eesti kommertspangad & sotsiaalse investeerimise edendamise meetmed nagu laenude garanteerimine Euroopa Investeerimispanga poolt).
- Justiitsministeerium on lisanud sotsiaalse ettevõtluse juriidilise keskkonna korrastamise teema tänu SEVi ja meie partnerite sisendile ühinguõiguse revisjoni lähteülesandesse. Ühinguõigust uuendatakse aastatel 2016-2020. SEVi esindaja on ka revisjoni komisjoni põhiliikmeks. Sügisel 2018 valmis revisjoni töörühma poolt ühinguõiguse revisjoni analüüs-kontseptsioon, milles on vastavalt lähteülesandele käsitletud ka sotsiaalse

ettevõtluse temaatikat. Esitasime Justiitsministeeriumi poolt antud tähtajaks ka SEVi sisendi nimetatud dokumendile (sh täpsustused ja küsimused).

- 2018. aastal algas senise KODARa jätkuks Kodanikuühiskonna programmi 2021-2030 koostamine. Üheks selle koostamise alamtöörühmaks on sotsiaalne ettevõtlus, sh avalike teenuste delegeerimine vabaühendustele. Alamtöörühma koordineerib SEVi esindaja. Sisuline töö jääb sealjuures 2019. aastasse, 2018. aastal toimusid meie poolt ettevalmistavad kohtumised ja sisendi andmine Siseministeeriumile maakondlikel aruteludel osapooltelt info kogumiseks.
- Kodanikuühiskonna programmi 2021-2030 ettevalmistavate tegevuste käigus sai selgeks, et sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste delegeerimisega seonduv temaatika vajab Eesti olulisemate osapoolte seas 2019. aastal täiendavat tõuget, seda nii seoses tähelepanu äratamisega sidusrühmade hulgas kui ka strateegilise kõrvalpilgu hankimisega, mille abil Eesti osapoolte mõtlemist ergutada. Nende eesmärkide saavutamiseks tegime lobitööd OECD-s, et nad oleksid valmis kaaluma Eestit ühe riigina, kelle kohta tehakse OECD ja Euroopa Komisjoni sotsiaalse ettevõtluse teemalise strateegilise koostöö raames nn social enterprise country review. Lobitöö oli edukas: Siseministeeriumil paluti esitada OECD-le vastav ametlik palve, mis OECD poolt omakorda heaks kiideti. OECD tuleb Eesti olukorda analüüsima 2019. aasta kevadel (sh kohtumised osapooltega eri sektoritest). Ülevaade valmib hilissügisel, seega saab vähemalt selle materjali mustandit Kodanikuühiskonna programmi vastavate sektsioonide juures arvesse võtta.
- Juba 2017. aasta sügisel kuulutas Euroopa Komisjoni DG EMPL välja hanke, et uuendada EL liikmesriikide sotsiaalse ettevõtluse ökosüsteemide ülevaateid. Võtsime ühendust konsortsiumiga, kellest uskusime hanke võitjat. Kuna nad soovisid konsortsiumisse liikmesriikide uuringupartneriteks ülikoole ja teadusasutusi, et hanke abil tõsta ühtlasi iga riigi uurijate võimekust sotsiaalset ettevõtlust uurida, soovitasime neile partneriks Tallinna Ülikooli, sest siis oli juba kindel, et seal algatatakse ka sotsiaalse ettevõtluse ingliskeelne magistriprogramm. Vastav konsortsium kuulutatigi 2018. aasta võitjaks, st Eesti uuringu läbiviijaks sai Tallinna Ülikool. Oleme uuringu läbiviimisse võimalikult vähe sekkunud, ent TLÜ palvel siiski nt kommenteerinud materjalide mustandversioone ning andnud lisamaterjale. Ülevaade valmib 2019. aastal ja on üheks sisendiks edasisele Euroopa Liidu poolsele poliitikakujundusele.
    - Uuringu raames tellisime koos TLÜ ühiskonnateaduste instituudiga Statistikaametilt ajakohased andmed sotsiaalsete ettevõtete valimi kohta, milles kuuluvatest organisatsioonidest jäi valdav enamus võrreldavuse huvides samaks kui Statistikaameti, meie ja Vabaühenduste Liidu koostöös perioodi 2009-2012 kohta aastal 2014 läbi viidud uuringus. Uuendatud statistilise ülevaate tulemustest selgus, et sotsiaalsete ettevõtete valimi kogutulu on kasvanud 47%, sh ettevõtlustulu 57% ja töötajate arv 23%.

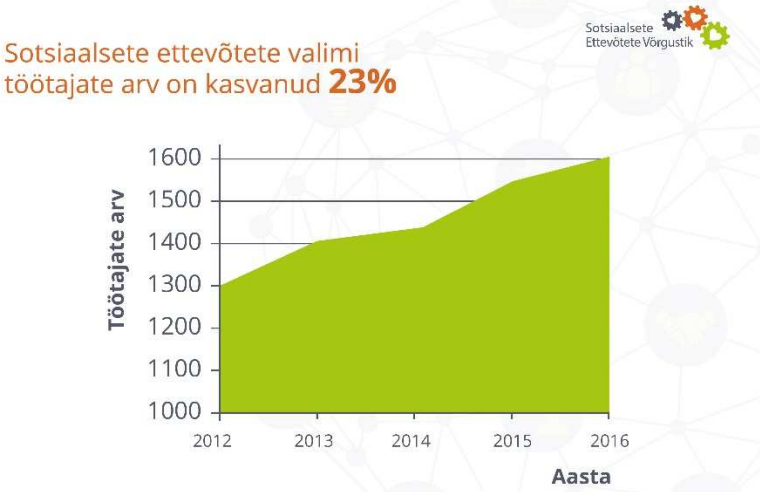

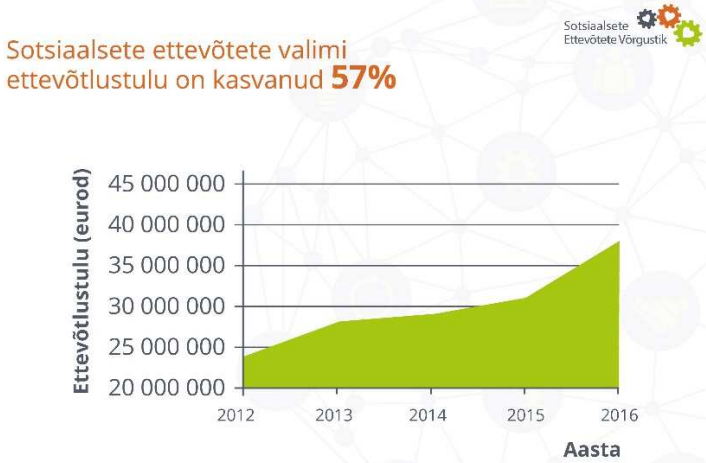

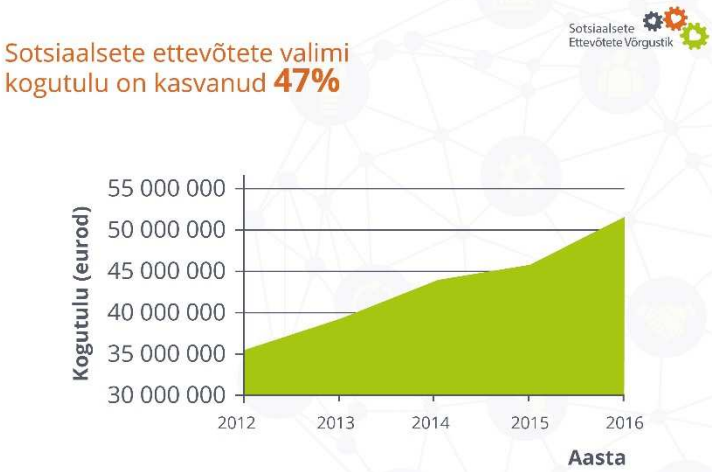

Sotsiaalse ettevõtluse statistilise uuringu uuendatud andmetel põhinevad joonised

- Koostöös sotsiaalsete ettevõtete võrgustikega Soomest ja Lätist korraldasime märtsis 2018 Riias rahvusvahelise seminari sotsiaalsete investeeringute teemal, kus esinejate hulgas oli mitmeid rahvusvahelisi eksperte ja osaleti ka Taanist ning Leedust. Konverentsi materjalid on leitavad siit lingilt. Lisaks avaldasime koos soomlaste ja lätlastega põhjaliku mõttepaberi „Social Impact Investment in the Nordic-Baltic region" sotsiaalse investeerimise hetkeolukorrast ning võimalustest meie regioonis. Konverentsil osalesid Eestist Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Heateo SA ja Kodanikuühiskonna Sihtkapitali esindajad. Kuna Sotsiaalministeerium on 2019. aastal ette valmistamas finantsinstrumente seoses kaitstud töö teenuse edasi arendamisega aitamaks rohkemaid vähenenud töövõimega inimesi avatud tööturule, oli nende jaoks tegemist olulise ettevalmistava sisendiga, sh Soome kogemuse ja kontaktide saamine seoses SIBide rakendamisega.

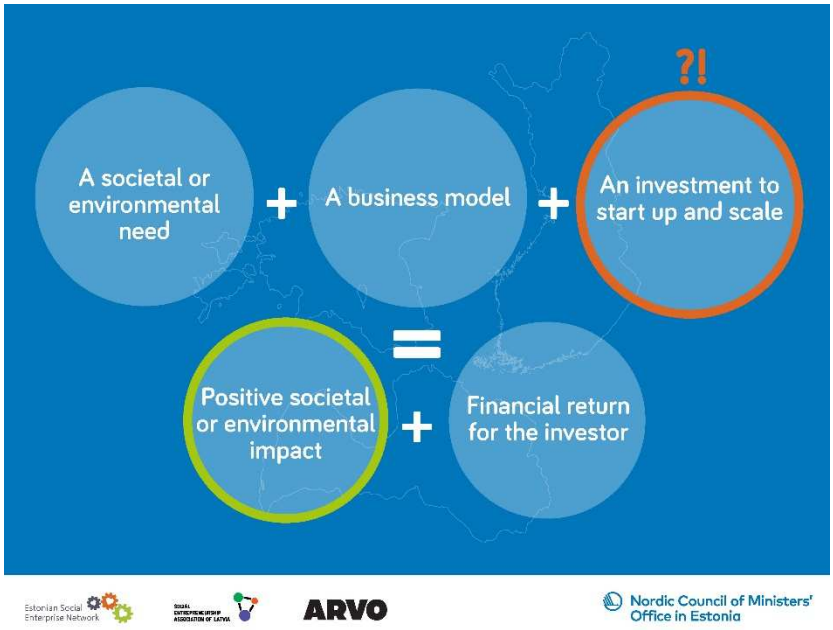

SEVi poolt koostatud joonis sotsiaalse investeerimise ingliskeelsest mõttepaberist

4. SEVi kui organisatsiooni areng

2018. aastal toimusid olulised muutused SEVi juhtimises. Nimelt otsustasid SEVi mõlemad kaasasutajad Riinu Lepa ja Jaan Aps aasta jooksul teatepulga järgmisele generatsioonile üle anda.

- 23. mail toimus SEVi üldkoosolekul korraline juhatuse valimine. Alates asutamisest SEVi juhatuses olnud Riinu Lepa uueks perioodiks enam ei kandideerinud. Tema asemel sai juhatuse liikmeks Erkki Kubber.

- Sügisel korraldasime värbamise SEVile uue eestvedaja leidmiseks Jaan Apsi asemele. Konkurss oli avalik, sealjuures kasutati lisaks SEVi veebilehele ja tiimi isiklikele kontaktidele ka CV Online keskkonda ja reklaami Facebook Ads abil. Detsembris valiti uueks tegevjuhiks Marge Maidla, kes alustas tööd 2. jaanuaril 2019. Jaan Aps astub juhatusest tagasi SEVi liikmete korralisel üldkoosolekul kevadel 2019.

Grupipilt SEVi liikmete üldkoosolekult 23.05.2018

13. juulil kuulutati Siseministeeriumi poolt välja **konkurss strateegilise partneri leidmiseks sotsiaalse innovatsiooni, sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste osutamise valdkondades** aastateks 2019-2020. SEV esitas konkursile taotluse ja osutus sügisel 2018 konkursi võitjaks. SEVi oli Siseministeeriumi strateegiline partner ka aastatel 2015-2018, seega oli tegemist olulise võimalusega vastavaid tegevusi järjepidevalt jätkata kuni Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 kehtivusperioodi lõpuni.

Majandusaasta 2018 oli SEVi jaoks **finantsiliselt läbi aegade edukaim**. Majandusaasta aruande mustandi esialgsete näitajate põhjal oli kogutulu ca 239 tuh eurot (kasv võrreldes 2017. aastaga ca 27%), sealhulgas ettevõtlustulu ca 39 tuh eurot (kasv ca 117%). Ettevõtlustulu tuli enamuses tasuliste teenuste osutamisest ja analüüsihangete võitmisest, seega polnud enamasti sotsiaalse ettevõtluse edendamise tegevustega. Samas andis omatulu võimalust hoida tiimi liikmeid stabiilsemalt palgal, subsideerida vajalikke, ent muu rahastusega katmata tegevusi ning suurendada finantsreservi.

Aasta jooksul **kasvas stabiilselt SEVi peamise avaliku kommunikatsioonikanali Facebooki jälgijate (*followers*) arv**. Seisuga 10.01.2019 oli jälgijaid 2534 võrreldes 2179-ga samal kuupäeval aasta varem, st jälgijate kasv 16%.

Enamik SEVi meeskonnast on tegutsenud osalise koormusega. Järgnevalt on esitatud SEVi tuumikmeeskond 2018. aastal esinimede tähestiku järjekorras.

- Andrei Sadovoi (Changemakers Academy programmid),
- Anna Grund (Changemakers Academy programmid),

- Andry Padar (kommunikatsioonieksper, turundus- ja müügiprogramm, töösuhe lõppes suvel 2017),
- Aune Lillemets (ettevõtlusnõustamine, uuringud ja analüüsid),
- Carmen Akkermann (mõju, uuringud ja analüüsid),
- Dan Tõnus (mõju, uuringud ja analüüsid),
- Erkki Kubber (Changemakers Academy programmide eestvedaja, juhatuse liige alates mai 2018),
- Jaan Aps (juhatuse esimees ja tegevjuht),
- Katrin Jõgisaar (artiklid ja uudiskiri),
- Merili Ginter (Changemakers Academy programmid; turundus- ja müügiprogramm)
- Marko Uibu (uuringud ja analüüsid),
- Riinu Lepa (juhatuse liige kuni mai 2018),
- Samuel Vard (Changemakers Academy programmid),
- Valentina Moskaljova (Changemakers Academy programmid, kommunikatsioon suvel 2018).

Lisaks olid SEVi juures praktikal:

- talvel Tallinna Tehnikaülikooli bakalaureusetudeng Karl Künter Kaljuveer;
- kevadel Tartu Ülikooli kommunikatsioonieriala "Strateegiapraktika" kursuse magistrandid Gerttu Alteberg, Kadri Org, Kätlyn Jürisaar, Maarja Liba, Maria Kristiina Prass.

Aitäh tähelepanu eest ja loodame tulemuslikule koostööle Sinuga juba 2019. aasta jooksul!

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss
(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	86 727	80 895	
Nõuded ja ettemaksed	10 570	1 479	
Kokku käibevarad	**97 297**	**82 374**	
Kokku varad	**97 297**	**82 374**	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	2 324	3 103	
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	74 237	64 556	2
Kokku lühiajalised kohustised	**76 561**	**67 659**	
Kokku kohustised	**76 561**	**67 659**	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	14 715	16 123	
Aruandeaasta tulem	6 021	-1 408	
Kokku netovara	**20 736**	**14 715**	
Kokku kohustised ja netovara	**97 297**	**82 374**	

Tulemiaruanne
(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	1 020	930	
Annetused ja toetused	192 484	169 060	
Tulu ettevõtlusest	34 994	17 954	
Muud tulud	0	389	
Kokku tulud	**228 498**	**188 333**	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-112 113	-72 438	
Mitmesugused tegevuskulud	-22 980	-6 555	
Tööjõukulud	-85 657	-107 868	3
Muud kulud	-1 733	-2 890	
Kokku kulud	**-222 483**	**-189 751**	
Põhitegevuse tulem	**6 015**	**-1 418**	
Muud finantstulud ja -kulud	6	10	
Aruandeaasta tulem	**6 021**	**-1 408**	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017
Rahavood põhitegevusest		
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	227 364	189 381
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-129 768	-74 333
Väljamaksed töötajatele	-92 825	-112 952
Kokku rahavood põhitegevusest	**4 771**	**2 096**
Rahavood investeerimistegevusest		
Antud laenud	1 055	1 108
Laekunud intressid	6	10
Kokku rahavood investeerimistegevusest	**1 061**	**1 118**
Kokku rahavood	**5 832**	**3 214**
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	80 895	77 681
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**5 832**	**3 214**
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	86 727	80 895

Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2016	16 123	16 123
Aruandeaasta tulem	-1 408	-1 408
31.12.2017	14 715	14 715
Aruandeaasta tulem	6 021	6 021
31.12.2018	20 736	20 736

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile eurodes.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksed

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud müüdud toodangu kulus. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 180 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Lootusetud nõuded on bilansis alla hinnatud tõenäoliselt laekuva summani. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 350 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalset põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse. Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 350

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse tulemiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse tulemiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse tulemiaruandes real ”annetused ja toetused”. Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt. Mittesihtotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Seotud osapooled

Seotud osapooled on juhtorganite liikmed.

Lisa 2 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused
(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2016	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2017
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	11 267	29 529		-32 929	7 867
Erasmus+	37 353	1 273		-36 076	2 550
Briti Nõukogu	17 497	89 000		-58 596	47 901
Põhjamaade Ministrite Nõukogu	0	6 755		-543	6 212
Siseministeerium	0	37 300		-37 300	0
Muu		26		0	26
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	66 117	163 883		-165 444	64 556
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	66 117	163 883		-165 444	64 556

	31.12.2017	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2018
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	7 867	35 876	0	-40 540	3 203
Erasmus+	2 550	7 713	0	-10 263	0
Briti Nõukogu	47 901	87 000	0	-76 680	58 221
Põhjamaade Ministrite Nõukogu	6 212	1 193	0	-7 403	2
Siseministeerium	0	37 000	0	-37 000	0
Muu	26	32 852	-56	-20 011	12 811
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	64 556	201 634	-56	-191 897	74 237
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	64 556	201 634	-56	-191 897	74 237

Lisa 3 Tööjõukulud
(eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	63 845	80 419
Sotsiaalmaksud	21 302	26 805
Pensionikulu	510	643
Kokku tööjõukulud	**85 657**	**107 867**
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	5

Lisa 4 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2018	**31.12.2017**
Juriidilisest isikust liikmete arv	51	51

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2018	**2017**
Arvestatud tasu	30 083	26 113

Juhatuse liikmetele makstud tasud töövõtulepingutega.